

KRAJSKÁ PROKURATÚRA KOŠICE

Mojmírova 5, 041 62 Košice 1

Mesto Košice
Trieda SNP 48A
040 11 Košice-Západ

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
Kd 31/25/8800-3

Vybavuje
JUDr. Alena Mosná

Košice
27.01.2025

Vec

Všeobecne záväzné nariadenie mesta Košice č. 108 o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základných školách – protest prokurátora

Prokurátorka Krajskej prokuratúry Košice podľa § 23 ods. 1 a § 27 ods. 1 v spojení s § 21 ods. 1 písm. a/ bod 5. zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“) podáva

protest prokurátora

proti ustanoveniam § 2 ods. 2 a § 3 ods. 2, ods. 4 Všeobecne záväzného nariadenia mesta Košice č. 108 o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základných školách v znení neskorších zmien a doplnkov (ďalej v texte aj ako „VZN č. 108 alebo „nariadenie“), lebo napádanými ustanoveniami nariadenia boli porušené ustanovenia:

- § 6 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej len "zákon o obecnom zriadení") a
- § 20 ods. 2, ods. 4, ods. 5 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) a

Podľa § 23 ods. 2 písm. f/ zákona o prokuratúre **navrhujem** ustanovenia § 2 ods. 2 a § 3 ods. 4 VZN č. 108 **zrušiť**, prípadne ich nahradiť novými, ktoré budú v súlade so zákonom.

Podľa § 27 ods. 1 zákona o prokuratúre, protest proti všeobecne záväznému právnomu predpisu podáva prokurátor orgánu verejnej správy, ktorý všeobecne záväzný právny predpis vydal.

Podľa § 27 ods. 3 zákona o prokuratúre ak bol protest prokurátora podaný proti všeobecne záväznému právnomu predpisu uvedenému v § 21 ods. 3 písm. f)

treťom bode a orgán verejnej správy zistí, že protest je dôvodný, je povinný bez zbytočného odkladu, najneskôr **do 90 dní** od doručenia protestu prokurátora, všeobecne záväzný právny predpis **zrušiť** alebo ho podľa povahy veci **nahradiť** všeobecne záväzným právnym predpisom, ktorý bude v súlade so zákonom, prípadne aj s ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi. O vyhovení protestu a zrušení alebo zmene všeobecne záväzného právneho predpisu alebo o nevyhovení protestu **upovedomí** orgán verejnej správy **prokurátora** v lehote podľa prvej vety.

Podľa § 27 ods. 5 zákona o prokuratúre ak orgán verejnej správy nevyhoví protestu prokurátora proti všeobecne záväznému právnemu predpisu uvedenému v § 21 ods. 3 písm. f) treťom bode, je prokurátor oprávnený podať žalobu na správny súd podľa osobitného predpisu.

Podľa § 45 ods. 4 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení neskorších predpisov prokurátor je oprávnený podať žalobu proti všeobecne záväznému nariadeniu, proti ktorému podal protest, ktorému nebolo vyhovené.

O d ô v o d n e n i e:

Krajská prokuratúra v Košiciach v rámci výkonu dozoru nad zachovávaním zákonnosti orgánmi verejnej správy preskúmala zákonnosť VZN č. 108 jednak z hľadiska legislatívneho procesu jeho prijímania podľa zákona o obecnom zriadení, ako aj z hľadiska zákonnosti jeho obsahovej stránky a súladu s platnou právnou úpravou školského zákona.

Mestské zastupiteľstvo v Košiciach uznesením č. 673 na svojom XXI. rokovaní dňa 10. 12. 2008 podľa § 6 zákona o obecnom zriadení a podľa § 20 ods. 3 písm. a/ školského zákona schválilo Všeobecne záväzné nariadenie mesta Košice č. 108 o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základných školách. Schválené VZN č. 108 bolo následne zmenené a doplnené uzneseniami Mestského zastupiteľstva v Košiciach č. 166/2015 z 22. 06. 2015 a č. 302/2015 zo 14. 12. 2015.

Preskúmaním zákonnosti obsahu VZN č. 108 bolo zistené, že ustanovenia § 2 ods. 2 a § 3 ods. 2, ods. 4 nie sú v súlade so zákonom.

Podľa § 6 ods. 2 zákona o obecnom zriadení vo veciach, v ktorých **obec plní úlohy štátnej správy, môže vydávať nariadenie len na základe splnomocnenia zákonom a v jeho medziach**. Také nariadenie nesmie byť v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi, medzinárodnými zmluvami, ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, so zákonmi, s nariadeniami vlády, so všeobecne záväznými predpismi ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, **obec pri prenesenom výkone štátnej správy** zriaďuje uznesením obecného zastupiteľstva a zrušuje podľa siete

- a) materské školy,
- b) základné školy.

Podľa § 20 ods. 2 školského zákona zákonný zástupca dieťaťa je povinný prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole (ďalej len "zápis"). Prihláška na vzdelávanie v základnej škole sa podáva na formulári podľa vzoru schváleného a zverejneného ministerstvom školstva. Zápis sa koná od 1. apríla do 30. apríla, ktorý predchádza začiatku školského roka, v ktorom má dieťa začať plniť povinnú školskú dochádzku.

Podľa § 20 ods. 3 písm. a/ školského zákona **miesto a čas zápisu** podľa odseku 2 **určí obec všeobecne záväzným nariadením**.²⁰

Poznámka č. 20 k citovanému ustanoveniu odkazuje na § 6 ods. 2 zákona o obecnom zriadení.

Vychádzajúc z citovaných ustanovení je zrejmé, že zákon výslovne stanovuje, že obec (mesto) určuje miesto a čas zápisu dieťaťa do prvého ročníka základnej školy v rámci preneseného výkonu štátnej správy. V tejto súvislosti sa žiada poznamenať, že z hľadiska určitosti, jednoznačnosti a presnosti všeobecne záväzného nariadenia je žiaduce, aby aj z prijatého uznesenia (ktorým je návrh VZN schválený) jednoznačne vyplývalo, či bolo vydané vo veciach samosprávnej pôsobnosti mesta alebo vo veciach preneseného výkonu štátnej správy (hoci len odkazom na odsek 1 alebo 2 § 6 zákona o obecnom zriadení), čo v danom prípade absentuje.

Podľa § 2 ods. 2 VZN č. 108 je zákonný zástupca povinný predložiť pri zápise osobné údaje²

a/ meno a priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, miesto narodenia, národnosť, štátne občianstvo, trvalé bydlisko dieťaťa,

b/ meno a priezvisko, adresu zamestnávateľa, trvalé bydlisko zákonných zástupcov.

Poznámka č. 2 vo VZN č. 108 odkazuje na § 20 ods. 4 školského zákona.

Podľa § 20 ods. 4 školského zákona základná škola vyžaduje pri zápise dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky osobné údaje podľa § 11 ods. 6 písm. a) prvého až siedmeho bodu a písm. b). Zákonný zástupca môže základnej škole poskytnúť tieto osobné údaje pred zápisom dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky prostredníctvom elektronického podania doručeného do elektronickej schránky základnej školy alebo prostredníctvom elektronického dokumentu, ktorý je autorizovaný kvalifikovaným elektronickým podpisom.

Podľa § 11 ods. 6 školského zákona školy alebo školské zariadenia získavajú a spracúvajú na účely výchovy a vzdelávania a aktivít v čase mimo vyučovania osobné údaje

a) o deťoch, žiakoch, poslucháčoch a účastníkoch výchovy a vzdelávania v rozsahu

1. meno, priezvisko a rodné priezvisko,
2. dátum a miesto narodenia,
3. adresa trvalého pobytu alebo adresa miesta, kde sa dieťa, žiak, poslucháč alebo účastník výchovy a vzdelávania obvykle zdržiava, ak sa nezdržiava na adrese trvalého pobytu,
4. rodné číslo,
5. štátna príslušnosť,
6. národnosť,
7. materinský jazyk,
8. fyzické zdravie a duševné zdravie,

9. mentálna úroveň vrátane výsledkov pedagogicko -psychologickej a špeciálno-pedagogickej diagnostiky,
10. rozhodnutia týkajúce sa výchovy a starostlivosti,
11. výsledky monitorovania a hodnotenia kvality výchovy a vzdelávania,
12. výsledky zo súťaží a olympiád,
13. podobizne a obrazové snímky.

b) o zákonných zástupcoch dieťaťa, žiaka alebo poslucháča v rozsahu podľa § 157 ods. 3 písm. b) prvého bodu.

Podľa § 157 ods. 1, 2 školského zákona centrálny register je zoznam osobných údajov o deťoch, žiakoch a poslucháčoch, ktorí sa zúčastňujú na výchovno-vzdelávacom procese v školách, školských zariadeniach a pracoviskách praktického vyučovania, ako aj zoznam osobných údajov o zákonných zástupcoch týchto detí, žiakov a poslucháčov. Centrálny register je informačným systémom verejnej správy, ktorého správcom a prevádzkovateľom je ministerstvo školstva.

Podľa § 157 ods. 3 písm. b) prvý bod školského zákona v centrálnom registri sa vedú tieto osobné údaje: ak ide o zákonného zástupcu dieťaťa, žiaka alebo poslucháča osobné údaje v rozsahu podľa písmena a) prvého bodu, deviateho bodu a jedenásteho až trinásteho bodu.

Podľa § 157 ods. 3 písm. a) prvého bodu, deviateho bodu, jedenásteho až trinásteho bodu školského zákona, v centrálnom registri sa vedú tieto osobné údaje ak ide o dieťa, žiaka alebo poslucháča,

1. titul, meno a priezvisko, rodné priezvisko,

...

9. spôsobilosť na právne úkony,

11. adresa bydliska a druh pobytu,

12. zákaz pobytu,

13. kontakt na účely komunikácie.

Komparáciou textového znenia § 2 ods. 2 VZN č. 108 s vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami možno vysloviť záver, že toto nie je v súlade s platnou právnou úpravou. Nariadením požadované osobné údaje dieťaťa a jeho zákonných zástupcov pri zápise dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky sú nepresné, neúplné a dokonca aj nad rámec zákonnej úpravy. Ako pri dieťati tak aj pri jeho zákonných zástupcoch je (až na jednu výnimku) rozsah osobných údajov, ktoré je zákonný zástupca povinný pri zápise dieťaťa predložiť užší ako zákonom predpokladaný (napr. pri dieťati absentuje materinský jazyk, pri oboch osobách rodné priezvisko, pri zákonných zástupcoch dieťaťa titul, spôsobilosť na právne úkony, či kontakt na rodiča). Na strane druhej, medzi vyžadovanými údajmi zákonného zástupcu je podľa nariadenia aj adresa zamestnávateľa, hoci tento údaj bol zo zákona vypustený už počnúc 01. 08. 2018.

Zistený nesúlad je evidentne zapríčinený nedôslednou aktualizáciou VZN č. 108, ktorá by reflektovala na viaceré zmeny a novely školského zákona, ktoré neboli premietnuté do znenia § 2 ods. 2 nariadenia. Normatívne vymedzenie dotknutého ustanovenia (ktorým mesto ukladá povinnosť zákonnému zástupcovi dieťaťa predložiť pri zápise konkrétne osobné údaje) možno hodnotiť ako neprípustnú modifikáciu platnej právnej úpravy, čím sa táto časť nariadenia dostáva do rozporu s § 20 ods. 4 školského zákona. V tomto kontexte sa žiada doplniť, že konkrétne

osobné údaje dieťaťa a jeho zákonného zástupcu sú taxatívne vymenované priamo v školskom zákone, čo samo o sebe predpokladá, že nie je nutné, aby boli opätovne citované aj v texte všeobecne záväzného nariadenia mesta. Ak napriek tomu (napr. z dôvodu prehľadnosti, ľahšej aplikácie nariadenia, či lepšej informovanosti verejnosti) sa mesto rozhodne prebrať text zákona priamo do obsahu všeobecne záväzného nariadenia, musí ho prebrať doslovne, t. j. bez akejkoľvek modifikácie zákonného znenia. V takýchto prípadoch býva v praxi najbežnejším riešením v texte nariadenia zakomponovaný *len* odkaz na konkrétne ustanovenie relevantného právneho predpisu.

V rozpore s ustanoveniami školského zákona je možné hodnotiť aj ustanovenia § 3 ods. 2 a ods. 4 VZN č. 108.

Podľa § 3 ods. 2 VZN č. 108 zákonný zástupca dieťaťa vykoná zápis podľa § 2 tohto nariadenia na základnú školu v školskom obvode, v ktorom má trvalý alebo prechodný pobyt (ďalej len „spádová škola“).

Podľa § 3 ods. 4 VZN č. 108 zákonný zástupca môže zapísať dieťa iba na jednu školu.

Podľa § 20 ods. 5 školského zákona žiak plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má trvalý pobyt (ďalej len "spádová škola"), ak zákonný zástupca pre svoje dieťa nevyberie inú základnú školu. Žiak môže plniť povinnú školskú dochádzku v inej ako spádovej škole, ak ho riaditeľ tejto školy prijme na základné vzdelávanie.

Nepresným a zavádzajúcim je ustanovenie § 3 ods. 2 VZN č. 108, podľa ktorého má zákonný zástupca dieťaťa vykonať zápis dieťaťa na základnú školu v školskom obvode, v ktorom má dieťa trvalý alebo prechodný pobyt, pričom so školou v tomto obvode spája termín „spádová škola“. Takéto znenie § 3 ods. 2 nariadenia však nezodpovedá zákonnému ustanoveniu § 20 ods. 5 školského zákona, podľa ktorého je „**spádovou školou**“ **len základná škola**, ktorá sa nachádza v školskom obvode, v ktorom má dieťa **trvalý** (t. j. nie prechodný) **pobyt**.

Pokiaľ ide o nesúlad ustanovenia § 3 ods. 4 VZN č. 108 je potrebné zdôrazniť, že školský zákon v ustanoveniach § 20 ods. 2 a ods. 5 explicitne nestanovuje, že prihlásiť dieťa na plnenie povinnej školskej dochádzky je možné len v jednej základnej škole a rovnako nevylučuje, aby nemohlo byť zapísané na viacerých základných školách. Z ustanovení § 20 ods. 5 školského zákona zároveň vyplýva, že prihlásiť dieťa je možné nie len v spádovej škole, ale aj v ktorejkoľvek inej základnej škole. Inak povedané, školský zákon dáva zákonnému zástupcovi dieťaťa možnosť podať prihlášku na vzdelávanie na viac ako jednu základnú školu. Tento záver korešponduje i s usmernením Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky k zápisu do 1. ročníka a úvodného ročníka základnej školy a prijímaniu žiakov na vzdelávanie v základnej škole č: 2024/9981:1-C2110, podľa ktorého **počet podaných prihlášok nie je obmedzený**.

Sumarizujúc zistené skutočnosti možno konštatovať, že napádané ustanovenia VZN č. 108 sú v rozpore nielen s § 20 ods. 2, 4, 5 školského zákona, ale mesto takouto úpravou zároveň porušilo aj ustanovenie § 6 ods. 2 zákona o obecnom zriadení, keď pri prenesenom výkone štátnej správy prijalo nariadenie, ktorého ustanovenia sú v rozpore so zákonom.

Zohľadniac vyššie uvedené považujem podanie protestu prokurátora za dôvodné a navrhujem napádané ustanovenia § 2 ods. 2 a § 3 ods. 2, ods. 4 VZN č.

108 o určení miesta a času zápisu dieťaťa na plnenie povinnej školskej dochádzky v základných školách z dôvodu ich nezákonnosti zrušiť, prípadne ich nahradiť novými ustanoveniami, ktoré budú v súlade so zákonom.

JUDr. Alena Mosná
prokurátorka